

בבוואי לאנטיווכיה הגדולה, שמעתי אחד הכותרים של הכנסיה מספר. הפטריארך
 אנטסטיוס, הוא אמר, נהג לספר מעשה כזה: נזיר אחד מן המנזר של אבא סבריאנוס
 נשלח לשרות באזור אלכטרופוליס. הוא התאכסן בפוא אצל אכר אחד מאמין אשר לו
 בת יחידה, שאמה כבר מתה; ואחרי שהנזיר שהה בבית האכר ימים אחדים, השטן,
 העושה תמיד מלחמה נגד בני האדם, הכניס בראשו של האח מחשבות זלמה:
 (המחשבה) על העלמה הציקה לו והוא חפש הזדמנות לאנוס אותה. וכך, השטן,
 שאסר את המלחמה עליו, הוא עצמו גם טפק לו את ההזדמנות. אכן, מאחר שאבי
 העלמה יצא לאשקלון לאיזה שהם סדורשם הכרחיים, והנזיר ראם שאין בבית איש,
 חוץ ממנו והעלמה, הוא בא אליה בכרונה לענותה. והלה, בראותה את הנזיר נסער
 כולו ובוער למעשה, אמרה לו: אל תתגש, ואל תעשה לי נבלה כזאת. אבי לא יבוא
 היום, אף לא מחר. הקשב נא קודם לי, מה שאני אומרת לך, ויודע האדון, אני
 אעשה ברצון כל מה שתבקש! והתכחמה לו, באמרה כך: "אתה, אדון נזיר, כמה זמן
 מתגורר במנזרך?" והוא השיב: "שבע עשרה שנה". עוד שאלה אותו: "יש לך נסיון
 באישה?" אמר לה: "לא". והשיבה העלמה לנזיר: "ואתה רוצה בשביל שעה אחת לאבד
 את יגעך? כמה פעמים הזלת דמעות, כדי להציג למשיח את בשרך נקי מדופי ללא
 רבב? ועכשיו אתה רוצה לגזול מעצמך את פרי כל העמל הזה בגלל תענוג קצר?
 אבל נגיד שאני אשמע לך, וחטאת אתי, יש לך ממה לשאת אותי ולפרנסני?" ענה
 הנזיר: "אין". אז השיבה העלמה ואמרה לו: "באמת אינני משקרת; אם תשפילני,
 תהיה אחראי לצרות רבות". שאל אותה הנזיר: "הכיצד?" וענתה העלמה:
 "דבר אחת, כי אתה מאבד את נפשך; ושנית, תתבע גם לתת דין וחשבון על נפשי,
 שהרי, כדי שתדע, אני מצהירה לך בשבועה, כחילי מי שאמר "את תשקר", אם תשפיל
 אותי, אתלה את עצמי, ותמצא אשם ברצח ותועמד לדין כרוצח. לכן, לפני שתעשה
 אחראי לצרות כה רבות, חזור למנזרך: אתה צריך להתפלל בשבילי הרבה! הנזיר
 שב אפוא לעצמו והתפכח, נעזב את בית האיכר ושר למנזרו והשתחוה לפפי אב המנזר
 בבקשה לא לצאת מן המנזר להבא. ואחרי שלושה חודשים, הסתלק לאדון.

סיפר לנו אבא בסיליוס, הכומר של מנזר הביזנטים, את הסיפור הבא. בהיותי
 בתיאופוליס (אנטיוכיה) אצל אבא גרגוריוס הפטריארך, בא מרישוליס אבא קוסמס
 הסריס, מן הלאורה של פרן, איש באמת מתנזר, נאמן לאמונה הנכונה ואדוק
 מעד, ובעל ידע לא רגיל בכתבי הקודש. ובכך, אחרי שהות של ימים מעטים, נפטר
 הזקן, והפטריארך, לאות כבוד לשרידיו, ציווה לקבור אותו בקבר שבו היה מונח
 גם הגמון. אחרי יומיים - סיפר (בסיליוס) - באתי לחבק את קברו של הזקן.
 על הקבר היה שרוע קבצן משותק שבקש צדקה מן הנכנסים לכנסייה. ובכך, כאשר
 ראה אותי הקבצן משתחוה שלוש פעמים ועורך תפילת כהנים, אמר לי: "אדוני האמא,
 באמת גדול היה הזקן שקברתם כאן לפני יומיים". אז שאלתי אותו: "מנין אתה
 יודע?" והוא אמר לי: "אני הייתי משותק 12 שנה, ובאמצעותו רפא אותי האדון;
 וכאשר אני בצרה, הוא בא לעודדני ומביא לי מנוחה. אבל עליך לשמוע עליו עוד
 פלא - המשיך (הקבצן): מאז שקברתם אותו, אני שומע אותו כל לילה צועק ואומר
 להגמון: אל תגע בי, אל תתקרב אלי, כופר ושובא של האמת ושל הכנסייה הקתולית
 הקדושה של אלקים".

כשמעתי את הדברים הללו מפי המשותק הנרפא, הלכתי וסיפרתי הכל לפטריארך,
 והפצתי באיש הקדוש הזה, שנקח את גוית הזקן ונטמין אותה בקבר אחר. אז
 אמר לנו הפטריארך (אבא גרגוריוס) "האמינו לי, בני, כלום לא נזוק אבא קוסמס
 מן הכופר: אלא כל זה קורה, כדי שסגולת הזקן ואדיקותו תודענה לנו,
 (שנדע) את מהותו, אחרי הסתלקותו מן העולם הזה, וכמו כן, שתגלה לנו דעתו
 של הגמון, שמא נחשוב אותו לנאמן לאמונה הנכונה".

אותו אבא בסיליוס סיפר לנו גם את הסיפור הבא, אודות הזקן הזה, אבא קוסמס:
 באתי לבקרו כשהוא יושב בלאורה של פרן. אז אמר לי הזקן: באה אלי פעם המחשבה
 הזאת: מהו המאמר הזה של האדון לתלמידיו: מי שיש לו אדרת, למכור אותה
 ויקנה חרב. והם אמרו לו: הנה שני חרבות [ולאמר: דל]. ואחרי שהרהרתי זמן
 רב על האמרה הזאת, ולא מצאתי (את פרושה) θ הוא המשיך - יצאתי מן התא שלי
 בצהרי היום, מתוך כפיה לסור ללאורה של המגדלים לאבא תיאופולוס ולשאול
 אותו. והנה, בהיותי במדבר קרוב לקלמון, ראיתי דקרון ענקי יורד מן ההר אל

קלמרון: והיה כל כך גדול, עד שתוך כדי תנועה גופו יצר קמרון [והשאיר את
עקבותיו שקועות עמוק באדמת]. ופתאם התגלה לי שאני עובר דרך הקמרון שלו
ללא פגיעה, והתפילות של הזקן עזרו לי. בבואי, איפוא, אמרתי לאבא
תיאופולדס את הפסוק [שאני מתלבט עליו] והוא הסביר לי כי פרושן של שתי
החרכות הוא סגולת העשיה וסגולת החשיבה. מי שיש לו, אפוא, שתי הסגולות, הרי
הוא מושלם.

אני יבקרת אתו אבא קוסמס בלאוריה של פרן, כי הרי התגוררתי שם עשר שנים.
תוך כדי שיחה אתי על ישועת הנפש, יצא צטוט מדברי אתנסיוס הקדוש,
הארכיאפיסקופוס של אלכסנדריה. אז אמר לי הזקן: אם תמצא דבר מדברי אתנסיוס
הקדוש, ואין לך נייר, כתוב אותו על בגדיך. כה גדולה היתה אהבת הזקן
לאבותינו ורבותינו הקדושים.

(אבא קוסמס) נהג לטפר על עצמו גם את הספור הזה. כליל יום ראשון הקדוש, הוא
עמד מן הערב ועד שחר באמירת תהילים ובקריאה, בתא שלו ובכנסיה, מכלי לשבת
כלל; וכאשר השמש זרחה, והוא השלים את סדר התפילה, ישב וקרא באוונגליון עד
שעת המיסה.

41

באותה לאורה של פרן, ראינו גם את אבא פאולוס, איש קדוש ומסור לאל, נוח מאד
וסגפני ביותר, אשר הזליל דמעות רבות כל יום ויום. אינני יודע אם פגשתי איש
כזה בכל חיי. ובכן, הזקן הקדוש הזה עשה כחמישים שנה בהתבודדות, כשהוא מתפקד
בלחט החסד מן הכנסיה בלבד ולא משוחח עם איש כלל וכלל. הוא היה מאן רבוס.

42

[אנקסיון]

ראינו באותו מקום גם את אבא אוקסיון בתא שלו, איש רחמן ומתאפק שחי בהתבודדות
ונהג בחומרה כזאת, שבארבעה ימים לא אכל לא לחם אחד שמשקלו עשרים זוזים,
ולפעמים גם הסתפק במנחה זו בלבד לכל השבוע. לקראת סוף חילו, האב הנכבד הזה

לקה במחלת קבה. לכן הכאנו אותו לבית החולים של הפטריארך בעיר הקדושה. יום
אחר, אפוא, כשהיינו אצלו, שלח לו אבא קוננו, אב המנזר של הלאורה של אבינו
הקדוש סבאס, סלסילה ובתוכה מנחת מזון, ושש מטבעות, בלווי המסר הזה: סלח
לי, כי חולשתי לא הרשתה לי לעלות (העירה) ולחבק אותך. קבל הזקן את המנחה,
אך שלח לו חזרה את המטבעות, כאמרו כן: "אם ירצה האל שאמשיך בחיים האלה,
אבי, יש לי עשר מטבעות. אם אבזבז אותן, אפוא, אודיע לכם ותשלחו לי את אלו,
אבל תדע, אבי, שבעוד יומיים אסתלק מן העולם הזה". וכך גם היה. הורדנו אפוא
את גוייתנו ללאורה של פרן ושם קברנו אותו. המבורך הזה היה שרת של אב סטוכיוס
וגריגוריוס הקדושים, אולם עזב את שניהם וגמר את חייו במדבר. מוצאו היה
מאנקירה שבגלטיה.

סיפר לנו אחד הזקנים שאבא תיאודורוס איש אילה אמר לי, כי היה בהר הזיתים
(בזיר) מט תגר, מתאבק אמיתי. רוח הנאוף נלחמה אתו. ובכן יום אחד, כאשר
(רוח הטומאה) העיקה לו בורא, התחיל הזקן לאבד את סבלנותו ואמר לשטן: "עד
מתי לא תניח לי? עזוב כבר להזקן אתי". אז השטן הופיע לו מול העיניים ואמר
לו: "השבע לי שלא תגיד לאיש מה שפני עומד להגיד לך, ואני אפסיק להאבק אתך".
נשבע הזקן באמרו: "בחי שוכן השמים, לא אומר לאיש מה שתאמר לי". אז אמר
לו השטן: "אל תשתחוה לאיקונין זה, ואני לא אלחם אתך יותר". באיקונין היתה
דמותה של גברתנו, מריס אם האל הקדוש, נושאת את אדונו ישו המשיח. אמר
המסתגר לשטן: "תן לי לחשוב". למחרת, אפוא, הזעיק (הבזיר) את אבא תיאודורוס
איש אילה, אותו אחד שספר לנו (את המעשה), ושאל התגורר בלאורה של פרן,
וכשהלה בא אליו, סיפר לו את הכל. אז אמר לו הזקן: "כאמת, אבא, רומית כי נשבעת;
בכל זאת, טוב עשית שגילית את הדבר. כדאי לך לא להשאיר בארץ זן בית בושת
שלא תכנס בו, מאשר למאן להשתחוות לאדונו ישו המשיח יחד עם אמו". אחרי שחזק
את רוחו והוסיף לו אומץ במילים נוספות, חזר למקומו. ושוב הופיע השטן
למסתגר ואמר לו: "מה זה, זקן ארור? לא נשבעת לי שלא תגיד? ואיך גילית הכל
לזה שבא אליך? אני אומר לך, זקן ארור, ביום הדין תעמוד לדין כמפר שבועה".

וענה המסתגר: " יודע אני שנשבעתי והפרתי את שבועתי, אלא שבאדוני ובוראי
נשבעתי לשקר, ולך לא אקשיב. אך אתה תתבע לדין ללא מנוס כאשם גם במתן
העצה הריעה וגם בהפרת השבועה."

46

✓

פעם בקרפו אצל אבא קירי ~~א~~קוס, כומר של הלאורה של קלמון, שעל היודן הקדוש.
והוא ספר לנו כך. יום אחד אני ראיתי בחלום אישה בעלת מראה מכובד ולבושת
ארגמן, ועמה שני גברים בעלי מראה קדוש ואציל, העומדים מחוץ לתאי. אני
הבנתי שהאשה היתה בברתנו אם האל, ושני הגברים עמה היו יוהנס התיאולוג הקדוש
ויוחנן המטביל הקדוש. יצאתי אפוא מן התא שלי והפצתי בהם להכנס ולערוך
תפילה בתא שלי, אך היא לא הסכימה. לכן המשכתי להתחנן לפניה זמן רב, באמרי:
" אל ישוב דין נכלם עני ואביון, ועוד דברים רבים.
כשהיא ראתה אותי עומד בבקשתי, השיבהה לי בסבר חמור: "יש לך בתא שונאי,
ואיך רוצה אתה שאכנס?" ובאמרה זאת, הסתלקה. ואני התעוררתי והתחלתי להתייסר,
והרהרתי בלבי, אם אולי חטאתי נגדה במחשבתי, כי הרי לא היה אחר בתא, חוץ
ממני בלבד. ובכך, זמן רב הקרתי את עצמי ולא מצאתי את עצמי אשם לפניה. אולט,
כשראיתי את עצמי טובע בכאב, קמתי ולקחתי ספר כדי לקרוא, כדי לסלק את הכאב
בקריאה. היה לי ספר שקבלתי בהשאלה מהסוכיוס המבורך, הכומר מירושלים.
וכשגוללתי את הספר, מצאתי בטוף המגילה כתובים שני חבורים של נסטוריוס הכופר,
ומיד ידעתי שזהו האויב של גבירתנו אם האל הקדושה. אז קמתי ויצאתי, והחזרתי
את הספר למי שנתן לי אותו, ואמרתי לו: "קח את ספרך, אחי; אך לא הפקתי ממנו
רווח כה גדול, כמו שקבלתי נזק רב". ומכיוון שהוא שאל (מה היה) הנזק, ספרתי
לו את כל מה שקרה, והלה, מלא קנאות, מיד קטע מן הספר את שני החבורים של
נסטוריוס ומסרם לאש, באמרו: "לא ישאר בתא שלי האויב של גבירתנו מרים אם האל
הבתולה לצמיתות".

48

ספר לנו אנטסטיוס, כומר ושומר האוצרות בכנסית האנסטסיס של המשוח אלקנו,
שבאה [לשם] (פעם) קוטמניאנה, אשת איש האצולה גרמנוס, ולידה אחד רצתה
להשתחוות לבד לקבר הקדוש והמחילה של אדוננו ישו המשוח האל האמיתי;

ס

ובהתקרבה למקדש שלו, באה לקח אתה גברתנו אם אלקים הקדושה באופן נראה לעין, ואתה גם נשים אחרות, ואמרה לה: "משפט שאינך משלך, לא תכנסי לכאן, כי הרי אינך שזיכת לנו" - אכן היא השתליכה לכת של סברוס האקפילוס. אך (האשה) בקשה מאד שזינתן לה להכנס. ענתה לה אם האל הקדושה: "האמיני לי, אישה, שלא תכנסי לכאן עד שתשתתפי אתנו (באכילת לחם הקודש)". והיא, כשהבינה שבהיותה מן המינים נמנעת מלהכנס, ואם לא תצטרף לכנסיה הקתולית הקדושה של השליחים, לא תוכל להכנס (למקדש), זמנה מיד את הדיאקון; וכשהוצא הגביע הקדוש, אכלה מן הגוף הקדוש (של ישו) ו(שתתה) מן הדם של האל הגדול ומשילענו ישו המשיח; וכך ללא מניעה זכתה להשתחוות לקבר הקדוש של אדוננו ישו המשיח.

49

הכומר אנטסטיוס סיפר לנו גם את הסיפור הזה. הממונה למצביא של פלסטונה, גבמר, בא בראשית שרותו להשתחוות לכנסית האנטסטיוס הקדושה של המשיח האל. כשפנה להכנס (למקדש), ראה איל מסתער אליו ומנסה לנגח אותו. (המצביא), אחוז חרדה גדולה, נסוג אחורה אל שומר הצלב עזריה, שנכח במקום, ול(שומרית) נושאי הפרגול הנוכחים, והם אמרו לו: "בבבן, אדוני, מה יש לך? מדוע אינך נכנס?" ויאמר להם: "בשביל מה הכאתם את האיל הזה?" הם נדהמים הציצו פנימה בתוך הקבר הקדוש ומכיוון שלא ראו דבר, לחצו אליו שיכנס, באמרם: "אין בפנים שום דבר כזה". ושוב הלה ניגש להכנס, ושוב ראה את אותו האיל מתנפל עליו ומונע ממנו להודור פנימה. לאחר שפעמים רבות הוא חזה בדבר הזה, זאילו הנוכחים לא הבחינו כלל בכלום, אמר לו שומר הצלב: "האמן לי, אדוני, יש לך דבר מה בנפשך, שבגללו אתה מנוע מלהשתחוות לקבר הקדוש והמחיה של מושילענו. טוב תעשה אפוא, אם תתוודה לאלקים. אכן הוא אוהב אדם וברצונו להושיעך, הראה (לך) את הנס הזה". אז אמר לו (המצביא) בדמעות: "הנני אשט בעוונות רבים וגדולים בפני האדון". ונפל על פניו ונשאר (כך) זמן ארוך בוכה ומתוודה לאלקים. ושוב קם כדי להכנס, ולא הצליח, משום שהאיל הופיע ומנע ממנו לא פחות (מקודם). אז אמר לו שומר הצלב: "באמת אחרת היא המניעה". והלה אמר: "אולי עצם שתופי לוא לכנסיה הקתולית הקדושה של השליחים, אלא לסברס, הוא שמונע ממני להכנס?" אז דרש משומר

הצלב לקחת חלק במסטריות הקדושות והמחילות של המשלח אלקבו; וכשהובא הגביע הקדוש
אכל מלחם הקודש; וכך בכנס והשתחוה מבלי לראות כל הזיה.

50

סקיטופוליס הינה המטרופוליס השניה של פלטינה, בה נפגשתי עם אבא אנסטסיוס,
והוא ספר לנו אודות אבא גיאורגיוס המטתגר. לילה אחד-הוא אמר - התעוררתי
כדי להקיש על העץ (כי הרי הילתי מנחה תפילה), ושמעתי את הזקן בוכה; אז באתי
ושאלתי אותו כך: "אדון אבא, מה יש לך שהינך בוכה כל כך?" אולם הוא לא השיב
דבר. ושוב אבי שאלתי אותו: "הגד לי את הסיבה!" והוא נאנח אנחה גדולה מעומק
הלב ואמר לי: "איך לא אבכה, כשאדוננו לא רוצה להתפילס אתנו: אכן, בני,
נראה לי שאני עומד לפני מישהו היושב על כסא דם ונשא. סביבן היו רבבות רכות
של מפצירים ומתחננים על דבר כלשהוא, והוא לא נכנע. אחר כך נגשה אליו אישה
עטויה ארגמן, על פניה ואמרה: "לפחות בגללי תשכך חמתך [בני]". אך הוא
נשאר אטום אזניים לאפחות ומשום כך אני בוכה ומקונן, מפחד למה שעומד להתרחש".
את הדברים הללו אמר לי (אבא גיאורגיוס) אור יום חמישי [הקדוש]; וביום ששי,
שהיה ערב השבת הקדוש, בשעה התשעית, היתה רעידת אדמה גדולה, והתמוטטו ערים
של החוף קפיניקי.

אבא אנסטסיוס הזקן ספר לנו גם את הספור הבא אודות אותו הזקן. אחרי זמן
מה, בעמדו ליד החלון, התחיל הזקן לבכות ואמר לי: "אבוי לנו, אחי, כי אין לנו
שבכון לב, אלא אנו חיים בזלזול, ואני חושש שאנו עומדים בסף וחמת האל כבר
בא עלינו". ולמחרת הופיעה האש בשמים.

52

נזיר אחד בא לבקר את אבא איליאס המתבודד במנזח המערה של אבא סבאס, ואמר
לו: "אבא, הגד לי אמרה!" ואמר הזקן לנזיר: "כימי אבותינו היו חכיבות [לנזירים]
שלוש המידות הללו: דלות, ענוה והתאפקות; ואילו עכשיו שולטים בנזירים
אהבת בצע, זללנות וחוצפנות. אחוז במה שאתה רוצה!"

סיפר לנו אבא סטפנוס "השעיר" על זקן אחד שישב בלאורה של אבינו הקדוש שבאס, ושיום אחד ירד לקותילה, ואחרי ששהה זמן קצר על שפת ים המלח עלה חזרה לתאו. ומשום שהחוט היה לוהט והזקן עמד להתעלף, הושיט את ידיו השמיימה אל אלקים והתפלל כך: "אדוני, אתה יודע שמרוב צמא אינני יכול להלך"; ומיד נוצר ענן סביבו ולא התרחק ממנו עד שהגיע חזרה לתא שלו. והיה במרחק 12 מילין. אותו סטפנוס סיפר לנו אודות אותו זקן גם את הספור הזה. באו יום אחד בני משפחתו שרצו לראות אותו. כאשר באו ללאורה, אפוא, חפשו את התא שלו, ולאחר שמישהו הראה להם אותו, נגשו ודפקו לדלת. הזקן הכיר אותם והתפלל לאלקים שא לא יראוהו; נפתח את הדלת ויצא מן התא מבלי שהבחינו בו. אז יצא למדבר ולא חזר לתאו עד שהם עזבו את המקום.

אבא איריניאוס ספר לנו את הספור הבא. זקן אחד שישב בסקטיס ראה בלילה את השטן מגיש לאחים מעדרים [מגרפות וסלים לעפר]. ושאל הזקן את השטן: "מה זה?" "אני מכין לאחים מה שמסיה את הדעת, שבכך אעשה אותם רשעים יותר בשירק. הלל לאלקים. אותו אבא איריניאוס ספר לנו עוד את הספור הזה. כאשר באו ברברים לסקטיס, עזבתי ובאתי לאיזור עזה, ולקחתי לי תא בלאורה; ומאב הלאורה קבלתי ספר דברי הזקנים, ובאונו יום לקחתי אותו כדי לקרוא. ובגוללי (את הספר) תכף מצאתי את הפרק ההוא (המספר על) אח שמבקר אצל זקן, ואומר האח: התפלל למעני, אבי. אך אמר הזקן: כאשר הלית אתנו, התפללתי למענך, אבל עכשיו חזרת לנחלתך הפרטית ואני כבר לא מתפלל למענך. כאשר קראתי זאת, אפוא, סגרת את הספר ואמרתי לעצמי: אוי ואבוי לך, איריניאוס, כי באת לנחלתך, והאבות כבר אינם מתפללים למענך. וישר מסרתי את הספר לאבאס, הסתלקתי ובאתי לתאי (כאן). זאת היתה הסיבה שהניעה אותי, בני, לבוא למקום הזה.

פטולמאיס הינה עלר בפליניקה. כאן ישנו כפר הנקרא פרסימה (נפראטימה), בו התגורר זקן גדול. היה לו תלמיד בשם יוהנס, גם הוא נהדר ובעל צייתנות גדולה. באחד הימים, אפוא, שלח הזקן את תלמידו לשליחות, כשהוא נותן לו גם ככרות לחם מעטות למזונו. הלך התלמיד, וכאשר השלים את תפקידו חזר כשהוא נושא עמו חת ככרות הלחם השלמות. ראה הזקן את הלחם ושאל אותו: "מדוע לא אכלת מככרות הלחם שנחתתי לך, בני?" והוא השתחוה לפני הזקן ואמר לו: "סלח לי, אבי, משום שלא ברכת אותי כששחררתני ולא צוית שאוכל, לכן לא אכלתי! התפעל הזקן מהבחנתו של האח וברך אותו.

לאן הזה, אחרי מות הזקן, לאחר שצט ארבעים יום, בא חזון משמים, שאמר לו: כל מחלה שעליה תביח את ירך, תרפא. בבוא השחר, על פי עצת אלקים, הנה בא איש מלווה באישתו, שלף סרטן בשד. הבעל הפציר בו, אפוא, לרפא את אישתו. האתו טען כי חוטא הוא ואינו ראוי למשימה כזאת. אולם בעל האישה המשיך להתחנן לפניו שיסכים וירחם על אישתו. לכן הוא הניח את ידו (עליה) והתווה את הפצע (בסימן הצלב) ותכף היא נרפאה. ומאז האל עשה דרכו הרבה נסים, לא רק בחייו אלא גם אחר מותו.

אבא טטפנוס "השעיר" [ראש המנזר של אבינו הקדוש סבאט] ספר לנו גם את הספור הבא אודות אבא יולינוס נזיר העמוד. טביב המקום [בו הוא שחה] הופיע אריה והתחיל לטבוח נכריים וילידיים רבים. ובכן, יום אחד קרא הזקן את תלמידו, פנקראטוס שמו, ואמר לו: "לך כשני מילים (מכאן) לכיוון דרום, ותמצא שם אריה שוכב, ותגיד לו: אומר יוליאנוס השפל: בשם ישו המשיח בן האל הקיים, הסתלק מן האזור הזה". הלך האח ומצא את האריה שוכב וכאשר אמר התלמיד את דבר הזקן, תכף ומיד הסתלק האריה, וכלם הללו את האל.

אבא פטרוס, הכומר של אותה לאורה, סיפר לנו אודות אבא תללוט איש קיליקיה, שעשה ששים שנה בחיי הנזירות ואף פעם לא הפסיק לבכות, ותמיד נהג לאמור:

את הזמן הזה נתן לנו האל לחזרה בתשובה ועלינו לבצל אותו כלו.

61

אחדים מבין האבות ספרו על אבא לילאויטיוס איש קיליקיה, שהיה חסיד בסגל הנזירים של הכנסייה החדשה של גברתנו מרים אם האל הקדושה; כ-45 שנה מבלי לצאת מן המקדש. הוא היה תמיד שקוע במחשבה, מרוכז בעצמו.

ספרו לנו עליו גם את זהו^{קאסט}. אם ראה קבצן בא לקראתו, אם היה עוור, נתן לו את המעות ביד, ואם היה רואה, בהג להביח אותו בפניו, או על בסיס של עמוד, או על ספסל, או על מדרגות המקדש, ומשם לקח אותו הקבצן. כשבשאל על ידי זקן אחד "מדוע, אבי, אינך נותן ביד (את הכסף)?" השיב כך: "סלח לי, אבי; הרי לא אני הוא הנדבן, אלא גברתי אם האל, אשר מכלכלת גם אותי וגם אותם!"

62

ספר לנו אחד הזקנים אודות אבא סטפנוס, הכומר של לאורה האילדותיים, כי בשבתו בתאונתכניס לו בלב השטן מחשבות (מזיקות), לומר: סור מכאן, פה אינך מביא כל תועלת. אך אמר הזקן הזה לשטן: אינני מקשיב לך. אני יודע איך אתה: אתה לא רוצה לראות שמישהו זוכה לישועה; אבל המשליח בן האל הקיים, הוא לרמוס אותך.

63

ספרו עליו, שבשבתו בתאו, שקוע בקריאה, בא שוב השטן באופן נראה לעין ואמר לו: סור מכאן, זקן, אינך מועיל. אז השיב (הנזיר) לשטן: כדי שאדע שאתה אינ רוצה שאסתלק, עשה שיתנועע מה שאני יושב עליו. הוא ישב על כורסת נצרים ובשמעו זאת, מיד השטן עשה שיתנועע לא רק הכורסת, אלא גם התא כלו. כאשר ראה הזקן את נוכלות השטן, אמר לו: באמת, משום שהינך נורא כל כך, אני לא מסתלק; וכשערך תפילה, השד המוזר נעלם.

64

שלושה מן הזקנים באו לבקר את אבא סטפנוס הכומר, ובעוד הם ממשכיכים לשוחח על המועיל לנפש, הוא שתק. אמרו לו הזקנים: "אינך משיב לנו דבר,

אבלי? באנו אליך בשביל (להשיג) תועלת". אז ענה להם: "סלחו לי, עד עכשיו לא ידעתי מה שחתם; אבל אגיד לכם מה יש לי. אני יומם וליל לא רואה דבר אחר, אלא אדוננו ישו המשיח תלוי בצלב!" והם הסתלקו מחוזקים בכוחם.

65

אבא יוהנס, המכונה "עובר העופרת", סיפר לנו אודות הזקן, דהיינו אבא סטפנוס, את הספור הבא. הוא היה שרוע בחולשה ובחולי חמור [כשלוקה במחלת הכבד, ממנה מת]: הרופאים חייבו אותו לאכול בשר. לאיש המבורך הזה היה בעולם אח מאד אדוק וחי לפי דבר האל. בשעה שהכומר אכל את הבשר, בא אחיו החלוני ובראותו אותו הזדעזע והצטער מאד, כי - אמר - אחי סגפנות והתאפקות כה גדולות, לקראת מותו הוא אכל בשר. ופתאום התעלם משמיותו וראה דמות האומרת לו: מדוע הינך מזדעזע מן הכומר, כי אתה רואה אותו אוכל בשר? אינך יודע כי הוא אוכל מתוך הכרח ומתוך צילתנות? באמת לא הילת צריך להזדעזע, ואם הינך רוצה לראות באיזו תהילה זוכה אחיך, פנה אחורה והסתכל. והוא הסתובב וראה את הכומר צלוב כאילו על (גוף) המשיח; והדמות שהופיעה לפניו אמרה לו: ראה מה גדולה תהילתו. רומם אפוא את המרומם את האוהבים אותו באמת.

66

סיפר לנו אבא אנטוניוס, ראש הלאורה של האיליתים ומיסדה, את הספור הבא אודות אבא תיאודוסיוס השתקן. לפני תחילת ההתבודדות - הוא נהג לספר - פעם התפשטתי מגשמיותי וראיתי צעיר אחד אשר מראהו עלה על [זוהר] השמש. הוא אחז בידי ואמר לי: בוא הנה, כי יהיה עליך להאבק, והוביל אותי לתיאטרון שגדולתו אינני יכול לתאר. וראיתי שהתיאטרון מלא אנשים, חלק מהם לבושים בלבן וחלק (שחורים כמו) כושים. כאשר הכניסני, אפוא, לזירת התיאטרון, ראיתי איש כושי ענקי, שראשו מגיע לענבים, והוא חזק ומכוער. אז אמר לי הצעיר שהופיע לי: "אתה צריך להאבק אתו". אני, בראותי את האיש, מרוב פחד התחלתי לרעוד ולשקשק ולהפציר בזה שהביא אותי, באמרי: מי, שטבעו אנושי ובן תמותה, יכול להאבק אתו? [אפילו המין האנושי, אם היה מתקבץ לאחד, לא יצליח לעמוד נגדו". אך אמר לי הצעיר המזהיר: "בכל זאת עליך להאבק אתו"] תכנס אפוא (לזירה)

בכל המרץ. אכן, ברגע שתתחיל להאבק, אני אהיה השופט, ואתן לך את כתר הנצחון". ובכן, כשנכנס (הכושיש) לזירה והתחלנו להאבק זה נגד זה, מיד בא השופט הנהדכ ואחרי ששפט, נתן לי את הכתר. אז במזון הכושים נעלם בעודם מיללים, ואילו החלק האחר, של הלבושים בלבן, שגרו שבחים לזה שתמך בי ונתן בידי את הנצחון היפה.

67

אודדת אותו אבא תאודוסיוס השתקן סיפר לנו אבא קיריאקוס תלמידו, כך: שלושים וחמש שנה עשה הזקן בהתבודדות, כשהוא צם יומיים ושוקק לגמרי ולא משוחח עם איש. אולם, אם במקרה רצה להגיד דבר מה, גילה את זה בסימנים. אותו גם אני ראיתי באותה לאורה של האלילותים. אכן נשארתי בה עשר שנים.

68

כשאברמיוס, ראש המנזר של (כנסית) מרים אם האל הקדושה, החדשה, שמע על אודות אבא תיאודוסיוס הזה שאין לו אדרת ללבוש בחורף, קנה לו מעיל. ואחרי שלבש אותו, ויום אחד נרדם - כי הרי השקן ישן על כסא - עלו (עליו) שודדיט והפשיטו אותו מכרדטו, לקחו אותו והסתלקו. וכשקרה הדבר, הזקן לא אמר כלום בכלל.

91

כמה מן האבות ספרו (לנו) על אבא גיאורגיוס המתבודד, שעשה 35 שנה ערום בנדודים במדבריות. עוד ספרו עליו שכאשר שהה בהרים (הסמוכים) למנזר של אבא תיאודוסיוס שבמצפה (Σαλαβή), היה לו תלמיד; וכשהלה מת, מפני שלא היו לו לזקן כלים לחפור ולקבור את גופת הנזיר, ירד מן ההר לחוף הים, ומצא ספינה נוחתת. אז הוא בקש מן הקברניט והספנים לעלות על ההר אתו ולקבור את הנזיר. הם עשו את רצון הזקן כחפץ לב, לקחו את הכלים הדרושים ועלו יחד אתו; וחפרו וקברו את גופת הנזיר. ובכן, אחד המלחים, תליליאוס שמו, נקפו מצפוננו בראותו את סגולת הזקן, ובקש ממנו להשאר עמו. אולם אמר לו הזקן שלא יוכל לשאת את עמל ההסתגפות, אך הצעיד השיב: "כן, כוודאי אוכל לשאת (אותו)". אם כן, הוא

נשאר עם זקן ועשה אתו שנה אחת כשהוא עמל קשות בתרגילי ההסתגפות. ובכך, אחרי השנה הזאת, האח תלילאיוס השתחורה לפני הזקן ואמר לו: "התפלל למעני, אבי, כי בגלל תפילותיך האל לקח ממני את העמל. ואינני מתקשה יותר, ומזג האויר כבר אינו מטריד אותי. אכן בלטה הקיץ אינני קודח ובחורף אינני רועד, אלא אני בשלורה גדולה". והזקן בירך אותו. אחרי עוד שנתים וחצי, האח תלילאיוס נלבא את (מועד) מותו. אז הפציר בזקן במילים הללו: "קח אתי לירושלים, כרי שאשתחורה לצלב הקדוש, ולכנסית האנטסטסיס הקדושה של המשיח אֶדוֹנֵנו; כי הרי בלמים הקרובים יזמנני האדון!". והזקן לקח אותו ועלה לעיר הקדושה. ואחרי שהשתחור למקומות הקדושים והנערצים, יודו גם לירדן הקדוש ונטבלו. ואחרי שלושה ימים נרדם האח תלילאיוס. הזקן קבר אותו בלאורה של קופרותא. ואחרי זמן מה נפטר אבא גיאורגיוס המתבודד, ואבות הלאורה של קופרותא קברו אותו בכנסיה שלהם.

92

אבינו הנערץ אבא גיאורגיוס הארכימנדריטס של מנזר אבינו הקדוש תלאודיוסיוס, השוכן במדבר של העיר הקדושה של המשיח אֶדוֹנֵנו, סיפר לנו, לי ולאח ספרוניוס הסופליסט, את הסיפור הבא. היה לי כאן נזיר בשם גיאורגיוס איש קפדוקיה; והיה לו תפקיד בפסאליס. ובכך יום אחד יִשְׁתַּאֲחִים אִפּוֹ את הלחם, האח גיאורגיוס הדליק את התנור. אבל אחרי שהדליק את התנור, לא מצא (את המכשיר) שבו היה צריך לנגב את התנור, משום שהנזירים החביאו אותו כדי להעמידו במבחן. הוא נכנס אפוא (לתוך התנור) ונקה את התנור בבגד שלו ויצא החוצה מבלי שנזוק כלל מן האש. אבל אני, כשמעתי זאת, נזפתי באחים שהעמידוהו בניסיון. אותו אבא גיאורגיוס אבינו ספר לנו גם את הסיפור הבא אודות אותו אח גיאורגיוס. יום אחד הוא רעה חזירים פפסאליס ובאו שני אריות לחטוף חזירו. אז הוא דרך את מקלו ורדף אחריהם עד הירדן הקדוש.

ועוד ספר לנו אותו אב מנזרנו את הדבר הבא. עמדנו לבנות את כנסית קיריקוס הקדוש בפסאליס; וחפרנו את יסודות הכנסיה. הופיע לי בחלומות נזיר (שמראהו) סגפני מאד, לבוש גלימה (עשויה) מחבל ועל כתפיו שכמיה מופץ; ואמר לי כקול ערב: "הגד, אדון אבא גיאורגיוס, האמנם נראה לך, אחרי מאמצים כה רבים והסתגפות כה גדולה, להשאיר אותי מחוץ לכנסיה

שהינך בונה? ואני, מלא כבוד למראה הקדוש של הזקן, אמרתי לו: לא אדוני, הלילה לי לעשות זאת! והוא השלב: אבל אמנם עשית! אז שאלתי אותו: באמת, אדוני, מי אתה? ויען: הנבי פטרוס המתבודד, אוכל העשבים של הירדן. ואני קמתי עם שחר והרחבתי את תכנית הכנסיה. ובעוד אני הופר, מצאתי את גופו מונח, בדיוק כמו שראיתו בחלומות. ובנתי את בית התפילה ועשיתי קבר מפואר מאד בסטרה הימנית, ושם הנחתי אותו.

93

ספר לנו אותו אב מנזרנו גלאורגיוס את הדבר הבא. יום אחד סרתי לאבא סילסניוס המתבודד. היה זה זקן אשר עזב את כס האפוסקופוס שלו בגלל אלקים ובא (לגור) ליד הכפר המכונה בית ענברה (בית עברה) - המרוחק מן הירדן הקדוש כששה מילין - כשהוא מתבודד בשקט. אחרי שבאנו אליו, אפוא, ודפקנו הרבה, אחר זמן רב פתח לנו תלמידו ואמר לי כך: אדוני אבא, חלה הזקן עד מוות, והתפלל לאלהים, לא יעשוב את החיים עד שישמע שבאת לאזור הזה. אכן, אני הייתי בקונסטנטינופוליס בגלל צרכי המנזר, אצל הקיסר האדוק ביותר ליבריוס. ואחרי שעלה אל הזקן, אפוא, והודיע לו על בואי, אחר זמן רב ירד ואמר לנו לבוא. אז עלינו ומצאנו את הזקן מת. ידעתי אפוא שברגע בו שמע כי אני הוא הדופק, הסתלק לאדון. ובעוד אני מחבק אותו, אמר לי המת בקול ערב: ברוך הבא, אבא שלי! ושוב נרדס. אז הודעתי במחוזנו, שיבואו לקבור את הזקן. כאשר באו, אפוא, וחפרו את הקבר, אמר תלמידו של הזקן לחופרים את הקבר: עשו חסד וחפרו (אותו) קצת יותר רחב, שיוכל להכיל שנים! ובעוד הם חופרים, שם את עצמו על המפץ ומת. אז קברנו את שניהם ביחד, את הזקן ואת-תלמידו.

94

אותו אבינו גלאורגיוס הארכימנדרטס ספר לנו אודות אבא לוליאנוס, שנהיה הגמון של בוצרה, את הספור הבא. אחרי שעזב את הקולנוביון ומונה להגמון של בוצרה, כמה מבעלי האחוזות בעיר, שהיו שונאי המשיח, רצו לחסלו ברעל. ואמנם, שכנעו את המוזג שלו במזון שוחך, ונתנו לו ארס, כדי שיציק את הרעל בכוס של המטרופוליטס כשהוא מוזג לי.

העבד עשה בדיוק כמו שהורו לו. ונתן העבד ללוליאנוס הנשגב את הכוס הממוזג (ברעל); הוא קבל אותה, ומן השמים נודעה לו התחבולה וגם מחולליה. ובכן, הוא

קבל את הכוס ושם ארוך לפניו מבלי לומר דבר לעבד, וזמן או כל בעלי האחריות, ביניהם היו גם אלה שניסו להתנקש בו. אבל יוליאנוס, איש אלה באמת/שלא רצה לחשוף את הפושעים, אמר לכלם בקול ערב: "אם אתם הושבים שיוליאנוס השפל עשוי למות בלקחת רעל, הנה, לפניכם אשתה אותו!" ואחר שהתורה את הכוס בסמך הצלב שלוש פעמים באצבעו, ואמר: "בשם האב הבן והרוח הקדושה אני שותה את המשקה הזה", לפני כלם שותה אותו ונשאר ללא פגיעה, ובראותם את זה, הם השתחררו לפניו לבקש ממנו מחילה.

95

במזר של אצילו תיאודוסיוס תתגורר זקן, איש סבסטרופוליס שבארמניה ממוצאו; ושמו פטריקיוס, זקן מאד - אמרו אכן שהוא היה בן 113 - נעים הליכות ושתקן. ספרו לנו אבות המקום, אודות הזקן המהולל הזה, שהוא היה ראש המנזר של אכזנס, ועזב את הראשות מחשש לדין - כי הרי אמר שלאנשים גדולים נאה לרעות או הבהמות בעלות השכל - ובא הבה [לחיות] בצליטנות, מתוך הערכה שזה מועיל יותר לנפש.

96

ספרו לנו אודותיו גם את הספור הזה. היה כאן זקן אחד, ערבי ממוצאו ושמו יוליאנוס, שהיה עורר. אבא יוליאנוס הזה בא פעם במחלוקת עם מקריוס, הארכי-אפיסקופוס של ירושלים, ומאן להשתתף אתו (בלחם הקודש). יום אחד, אפוא, אבא יוליאנוס שגר לאבא שמעון שבהר הנפלא - הר זה שוכן במרחק תשעה מילין מתיאופוליס - באמר: "הנני עורר, אין אני יכול ללכת לאף מקום ואין לי מל שיוכל לעזור לי, ומסרב אני להשתתף עם מקריוס (בלחם הקודש). אנא גלה לי, אבי, מה עלי לעשות בענין אח שנאף ומל שקשר עמו בדלת בשבועה". והודיע אבא שמעון לאבא יוליאנוס, כך: אל תפרוש ואל תרצה להפריד את עצמך מן הכנסייה הקדושה; שהרי אין בה רע בחסד אדוננו ישו המשיח בן האל. הוץ מזה, דע, אחי, שאם מלשהו יכשל במנזרכם, יש לכם שם זקן בשם פטריקיוס; הזקן הזה עומד מחוץ לתחום הכהנים, אחרון מכלם, סמוך לכותל המערבי של הכנסייה ואומר בעצמו את תפילת המנחה הקדושה (עבור כלם) והעלאה הקורבן שלו הקדושה נחשבת רבות.

אבא ליהנס המתבודד, המכונה "אדמוני" סיפר לי כך: שמעתי את אבא סטפנוס המואבי מספר את הספור הבא:

כאשר הילתי במבזר של תיאודוסיוס הקדוש, ראש הקולינוביות הגדול, היו שם שני אחים שנשבעו זה לזה, לא להפרד איש מרעהו, לא בחיים ולא במוות. ובכן, בעוד הם מחזקים את רוחם של כל יושבי הקולינוביון, אחד האחים נלחם עם רוח הטמאה, ומכליון שלא היה מסוגל לשאת את המאבק, אמר לאחיו: "שחרר אותי, אחי, כי נאבק אני ברוח הנאוף, וברצוני לשוב אל העולם" האח (השני) התחיל להפציר בו ולאמור: "אל-נא, אחי, אל תאבד את עמלק" אך הוא השיב לו: "או שתבוא אתי, כדי שאעשה את הדבר, או שתשחרר אותי ללכת". והאח, שלא רצה לשחררו, בא אתו אל העיר. (הנזיר) הנלחם (בתשווקה) נכנס אפוא לבית הכושת, ואילו השני עמד בחוץ, כשהוא לוקח אפר מן הקרקע וזורקו על ראשו, והכה עצמו. משיצא, איפוא, זה שנכנס לבית הכושת, אחרי שעשה את המעשה, אמר לו האח השני: "איזו תועלת השגת מן החטא, אחי? ואיזו נזק לא סבלת? נחזור כבר למקומנו". אולם הלה השיב לו: "איך לי כוח לחזור למדבר. אבל אתה לך לך [במנין], כי הרז אני נשאר בעולם". ומאחר שלמרות כל מאמציו, לא הצליח (האח) לשכנע את רעהו להתלוות אליו אל המדבר, נשאר גם הוא בעולם יחד עמו; ושניהם עמלו בעבודת כפלים כדי להתפרנס.

ובזמן ההוא, אבא אברמיוס, שיסד לאחרונה בקונסטנטינופוליס את המנזר המכונה (מבזר) בני אברהם, ושמו אברהם יונת נעשה ארכיאפיסקופוס של אפסוס - רוח טוב וחכיב - בנה את מבזרו, הנקרא (מבזר) הביסקופוס. שני האחים הלכו אפוא לעבוד שם במלאכת (הבניה) וקבלו את שכרם. והאח שנכשל בנאוף, היה לוקח את השכר של שניהם ויזרד העירה ליום יום ומכבז אותו בתענוג פרצות; ואילו השני נתג לצוט כל היום ולעשות את עבודתו בשקט מוחלט, בלי לשוחח עם איש. הבנאים, שראו אותו כל יום לא אוכל ולא מדבר, אלא תמיד שקוע בהרהורים, ספרו עליו ועל התנהגותו לאבא אברמיוס שבין הקדושים. אז אברמיוס הגדול זמן את הפועל בתאו ושאל אותו במילים הללו: "מאין אתה, אחי? ומהי עבודתך?" והלה גילה לו את הכל, ואמר: // בגלל אחי אני נושא הכל, כדי שהאל, בראותו את לסורי, יזשיע את אחי". בשמעו זאת, אמר אברמיוס הנשגב לנזיר: "והרי האדון

כחסדו נתן לך את נפש אחיך". ואחרי שאבא אברמליוס שחרר את הנזיר, אפוא, והלה יצא מן חמא שלו, הנה [בא] אחיו וצוועק: "אחי, הבא אותי למדבר, שאזכה בישועה". ובכך, מיד לקח אותו ובאו למערה, סמוך לידון הקדוש, וסגר אותו בתוכה, ואחר זמן קצר [האח שנכשל בחטא], אחרי שהתקדם ברוחו מאד על פי (רצון) האל, הסתלק (מן העולם). והאח השני נשאר באותה מערה לפי השבועה, כדי למות שם גם הוא.

98

כשלישב האח הזה ליד הירדן הקדוש, אחרי מות אחיו, בא לבקרו זקן מן הלאורה של קלמון, ואמר לו: "הגד לי, אחי, מה השגת בזמן כה ארוך של שקט וסגוף?" השיב לו האח: "לך, ותבוא בעוד עשרה ימים ואגיד לך". ובא הזקן ביום העשרי ומצא את האח מת. ו(לידו) חרס שעליו הכתובת: סלח לי אבי; (מה שהשגתי היה) כי בשותי את תפילותי, אף פעם לא הפנית את רוחי לארץ.

99

[חיי אנוניוס ג' 571 e ב' אג' - ב' אג' ס' ה']

ספרו לנו האבות של אותו מבזר [של אבינו הקדוש תיאודוטיוס] את הספור הזה. לפני שנים היה כאן זקן בשם יכתוס [ol'ol] במשך כל חייו [הוא התמסר לצום] פרש למקום המכונה קוטילה. ובכך, יום אחד, בהיותו במדבר, הנה באו סרקנינים לאזור ההוא, ובראותם את הזקן, אחד מהם שלף את חרבו והתקרב אליו בכוונה להורגו. והזקן, כשראה את הסרקניני מתקרב אליו, הליט עליו השמלימה ואמר: "אדוני ישו המשיח, ידעשה רצונך" ומיד נפתחה האדמה ובלעה את הסרקניני. והזקן בצל, וחזב למבזר כשהוא מהלל את אלקים.

100

ועוד ספרו לנו אבות המבזר הזה את הספור הבא. היה כאן כומר בשם פטרוס, איש פונטוס ממוצאו, שהשיג סגולות רבות וגדולות. אודות הזקן הזה ספר לנו תאוודורוס זה שהיה הגמון של רוסוס, את הספור הזה: יום אחד הוא בא קרוב מאד למקום מגורי ליד הירדן, בלאורה של ממגדלים; אכן שם התגישבתי, ואמר לי:

"עשה עמי חסד, אחי תיאודורוס, בוא אחי להר סיני, כי יש לי נדר (למלא)".
אני לא רציתי לסרב לזקן, על כן אמרתי לו: "נלך". ובכן, אחרי שעברנו את
הדרך הקדוש, אומר לי הזקן: "אחי תיאודורוס, בוא נעשה נדר לשט תשובה,
שעד הר סיני שנינו לא נאכל". אמרתי לו: "באמת, אבי, אינני מסוגל לעשות
שאת". אז הזקן השתחוה (ונדר את הנדר) ועד הר סיני לא טעם דבר. וכאשר
בסיני השותף במיסטריות הקדושות, אז סוף סוף אכל. אותו דבר גם כשמסיני
באנו לכנסית מִקֵּס הקדוש באלכסנדריה, הלה לא טעם כל מזון. וכמו כן, אחרי שאכל
מלחם הקודש שם, אכל מזון. ומכנסית מִקֵּס הקדוש סרנו לעיר הקדושה, בעוד
שלאורך כל הדרך הוא לא טועם דבר כלל. ואחרי שהשתתף בסעודת הקודש בכנסית
האנסטסיס הקדושה של המשיח אלקנו, אז אכל מזון. אם כן, במשך כל הדרך הקשה
והארוכה כל כך, הזקן לא אכל אלא שלוש פעמים, פעם אחת בהר סיני, פעם אחת בכנסית
מִקֵּס הקדוש, ופעם אחת בעיר הקדושה.

101

אבות אותו מבצר ספרו לנו גם אודות זקן אחר ואמרו כך:
היה כאן (זקן) אחד, בשם אבא פאולוס, רומאי ממוצאו, שנפטר לפני זמן קצר.
יום אחד, אפוא, הוא יצא עם הפרדות (ליריחו); ובהיותו באֶסְבִּינִיָה, נמצא
(שם) ילד קטן, ובהשפעת השטן, מבלי שידע אבא פאולוס, בעט הפרד בילד והרגו.
לכן, אבא פאולוס, מוכה בצער עמוק על הדבר, פרש, וטר לערנון, ושם נעשה מתבודד
כשהוא מקונן כל הזמן את מות הילד, ואומר: "אני גרמתי להריגת הילד, וכרוצח
עלי לעמוד בדין ביום הדין! והיה בקרבת מקום אריה, וכל יום אבא פאולוס התקרב
למרבצו ועקץ והרגיז אותו, כדי שיקוט ויטרפו; אך האריה בכלל לא התחיל
אליו. אז, כשהבין שזה לא מועיל כלום, אמר בלבו: "אשכח לישוף בדרכו של
האריה, ובבואו לרדת לנהר לשתות מים, לאכל אותי". השתרע אפוא (על הקרקע),
והנה אחרי זמן קצר (בא) האריה וכאילו היה בן-אדם, דילג על הזקן בשלווה
גמורה, וכלל לא נגע בו. אז השתכנע הזקן, כי האל מחל לו על עוונותיו. וחזר
למבצרו ובילה את ימיו במתן תועלת וחיזוק רוחני לכלם עד יום מותו.

כשעמד למות אבא סופרובניסו הטופליסטס אחי, עמדנו לידו אכל ואבא [לוחנס] הפרקליט (*Σαυρομαχός*) ואבא קיריקוס ואבות אחדים אחרים, ואמר לנו: "הלכתי בדודי, ולפני נערות עשו להקה ורקדו באמרו: ברור הבא, סופרובניסו: סופרובניסו זכה בכתר!"

אודות אבא סטרטיגיוס, אביאותרו המנזר של אבינו הקדוש תיאודוסיוס, ספרו אבות המנזר כי הוא רכש לעצמו, יותר מכל נזיר בדורנו, את שלוש הטגולות הללו: הרבה צום, הרבה לילות שמורים, הרבה עבודה.

בקונוביון של אבינו הקדוש תיאודוסיוס ספר לנו אבא תיאודוסיוס, שהיה הגמון של קפלוטוליאס, את הספור הבא אדות אבא נובוס. יום אחד, לפני הקשת סימן תפילת הלילה בעץ, בהיותי שכוב על משכבי, שמעתי אותו אומר "קיריה אליסון" (= אלי רחם-נא) בקול מתון וערב. אחרי שספרתי חמישים "קיריה אליסון" נציתי לראות מי הוא המתפלל, ובהסתכל מבעד לחלון תאי בתוך הכנסיה, ראיתי את הזקן כורע על ברכיו, וכוכב מזהיר אור מעל ראשו, המבהיר לי בזהרו מי הוא הזקן. זקן אחר מכין אבות אותו מנזר ספר לנו אודות אותו אבא נובוס את הספור הזה. יום אחד, לפני הקשת העץ; יצאתי מתאי והלכתי לכנסיה, וראיתי את הזקן עומד לפני הכנסיה ומושיט את שתי ידיו השמימה ומתפלל, וידיו זהרו כמבורות אש, אז הסתלקתי מבוהל.

בהיותנו באלכסנדריה, בקרנו אצל אבא תיאודולוס היושב בכנסיה סופיק הקדושה, בפארוס. והזקן ספר לנו את הספור הזה. אני פרשתי מן העולם בקונוביון של אבינו הקדוש תיאודוסיוס שבמדבר העיר הקדושה של המשליח אלקנו; ומצאתי שם זקן נהדר, בשם כריסטופורוס, רומאי ממוצאו. יום אחד, אפוא, השתחוויתי לפניו ואמרתי: עשה בי חסד, אבא, הגד לי את מעשיך מאז נעורייך. ואחרי

שהפצותי בו רבות, והבין שלמען תועלת בפשי אני שאול אותך, טפר לי הזקן את הדברים הללו.

כאשר פרשתי, בני, היה בי להט גדול לחיי הנזירות; ובלידת את הימים בשיר הנהיליט, ואילו בלילות בהגתי לבוא למערה, שם שוכבים תיאודוסיוס הקדוש ושאר האבות הקדושים, כדי להתפלל. ובכנתי למערה, בכל מדרגה עשיתי מאה השתחויות לאל. המדרגות שם הן 18 במספר. ואחרי שירדתי את כל המדרגות, הייתי נשאר עד תקשת העץ: אז הייתי עולה (להשתתף) לתפילה [עם האבות]. ובכן, אחרי שעשיתי זאת עשר שנים, יחד עם צום, הסתגפות רבה ועמל, יום אחד באתי לפי מנהגי לרדת למערה; אחרי שהשלמתי את ההשתחויות במדרגות ועמדתי לרדת על קרקעית המערה, באתי לידי התפשטות מן החושים, וראיתי את כל קרקעית המערה מלאת נרות, ואחידים בערו, אחרי לא, וראיתי גם שני אנשים עומי מעילים ולבושים בלבוך מכיבים את הנרות האלה. אני שאלתי אותם: "מדוע אתם שמים את הנרות הללו ולא מרשים לנו לכת ולתפלל?" והם ענו לי: "אלה הנרות של האבות". ושוב אמרתי להם: "ומדוע אחידים בווערים ואחידים אינם בווערים?" והם השיבו לי: "אלה שרוצים מדליקים את הנרות שלהם". אז אמרתי להם: "עשו בי חסד. הנר שלי בווער או לא?" והם ענו: "התפלל ונדליק אותו". ואמרתי להם עוד: "התפלל ועד עכשיו, מה עשית?" ובמילים הללו חזרתי לעצמי, הסתובבתי ולא ראיתי איש. אז אמרתי לעצמי: כריסטופורוס, אם הינך רוצה כישועה, יש צורך בעמל נוסף. ועם שחר פרשתי מן המנזר ובאתי להר סיני, בלי לשאת אתי דבר, אלא את הבגדים שלבשתי בלבד. ואחרי שעשיתי שם חמישים שנה בסגופים, בא אלי קול שאמר לי: "כריסטופורוס, כריסטופורוס, שוב לקונוביון שלך, שבו נאבקת יפה, כדי למות שם עם האבות שלך". וזמן קצר אחרי שסיפר לי את הדברים הללו, נשמתו הקדושה באה למנוחתה באדון בשמחה.

ועוד סיפר לנו אבא תיאודולוס על אותו אבא כריסטופורוס. הזקן - הוא ספר - אמר: יום אחד עליתי מן המנזר לעיר הקדושה להשתחוות לצלב הקדוש. ואחרי שהשתחויתי - הוא אמר - בצאתי משם, ראיתי נזיר אחד בשער יאולם הכניסה של הצלב הקדוש, לא נכנס ולא יוצא. וגם ראיתי שני עורבים עפים בחוצפה על פניו,

וסוטריים בכנפים את עלביו ולא נרתנים לו להכנס לתוך הכנסיה. ואני הכנתל
שאלה שדים ואמרתי לו: "הגד, אחי, מדוע הנך עומד כאמצע השער ואינך בכנס?"
והוא ענה לי: "סלח לי, אדון אבא, יש לי מחשבות: האחת אומרת לי: הכנס,
השתחווה לצלב הנערץ; ומחשבה אחת אומרת לי: לא, לך מכאן, עשה
תשובה (?) ופעם אחרת תשתחווה".

בשמעתי זאת, אני אחזתי בידו והובלתו אותו לתוך הכנסיה; ומיד ברחו ממנו
העורכים. ועודדתי אותו להשתחווה לצלב הנערץ ולאנטטיס הקדושה של המשיח
אלקנו, ושחררתיו בשלום. את הדברים הללו ספר לי הזקן (כריסטופורוס) -
אמר (תיאודולוס), כאשר ראה אותי נותן את דעתי יותר מדי לתפקידים המעשיים
ומזניח את התפילה.

106

עוד ספר לנו אותו אבא תיאודולוס את הספור הזה. יש כאן אחסניה ליד מגדל
האור, בין כנסית סופיה הקדושה וקנסית פאוסטוס הקדוש, ו(כאחסניה) יש גם
מארה. יום אחד איש זה הסמין אותי לבוא לאחסניה ולשהות שם ימים אחדים.
בבואי, אפוא, מצאתי שם נזיר מתארה, סורי ממוצאו, שדבר לא היה לו פרט לכותנת
שער וחדרת וככרות לחם מעטות. הוא עמד כל הסמן בפלנה, שר תהילים יומם
ולילה, ולא שוחח עם איש. כשהגיע יום האל הקדוש, נגשתי אליו ואמרתי לו:
"אדוני הנזיר, אתה רוצה לבוא לכנסית סופיה הקדושה להשתתף במסטריות הקדושות
והנערצות?" אך הוא ענה לא. שאלתי אותו מדוע, והוא השיב לי: "משום שאני
שליך לאמונת סברוס ואינני שותף בכנסיה".
כאשר שמעתי שאינו שותף בכנסית השליחים הקתולית הקדושה, ובד בבד הנני רואה
את התנהגותו הנהדרת ואת חינו המשובחים, באתי בככי לתאי וסגכתי את הדלת ונפלתי
על פני לפני האל וכמשך שלושה ימים התפללתי לו בדמעות רבות, באמרי: "אדון
המשיח אלקנו, שבגלל אהבת האדם שלך, שאי אפשר לתארה ולמדודה, הכרעת את השמים
וירדת (על הארץ) למען ישועתנו, ושלבשת גוף מן הגברת הקדושה אם האל ובתולה
לצמיתות, מרים, גלה לי מי מחזיק באמונה הטובה והנכונה, אבחנו של הכנסיה,
או התומכים בדעת סברוס!" וביום השלישי בא אלי קול באורה בלתי נראה ואמר
לי: "צא, תיאודולוס, ותצפה באמונתו!" וככו, יצאתי למחרת והתיישבתי מולו, בצפיה
לראות משהו לפי מה שאמר לי הקול. ומשנשארתי שעה אחת בלישיבה, בעוד אני מביט

בו, העומד ושר תהילים בלשון הסורג, ואליתי, חיל האדון, בני, יונה
עומדת מעל ראשן, מפויחת כאילו (יוצאת) ממטבח, ממורטת ומסריחה. אז ידעתי
שהיונה שנראתה לי שחומה ומסריחה הינה אמונתו. זכר לך ספר לנו, אמת לאמתך
כדמעות ובאנחות רבות, נפשו המבורכת.

✓

כמיל אחד מן נהר הירדן הקדוש ישנה לאורה הנקראת של אבא גרסימוס הקדוש.
בבקרנו באותה לאורה ספרו לנו האבות היושבים במקום אודות הקדוש הזה,
[אבא * גרסימוס] שבלכתו יום אחד על גדת הירדן הקדוש, בא לקראתו אריה שואג
נורא בגלל רגלו: שכן היה לו רסיס של קנה תקוע, ומכך התנפחה רגלו והיתה מלאת
מוגלה. כשראה אפוא האריה את הזקן, בא אליו והראה לו את הרגל הפצועה מן
הרסיס התקוע בה, וכאילו בוכה ומבקש לזכות בטיפול בידו. כשראה אותו הזקן
במצוקה כזאת, התישב, תפס את רגלו וחתך אותו, הוציא את חתיכת הקנה יחד עם
הרבה נוזלים, ואחרי שניקה היטב את הפצע וחבש את הרגל כחתול, שחרר את האריה.
האריה המרופא לא עזב יותר את הזקן, אלא כתלמיד אמתו בא בעקבותיו בכל מקום
שבו הלך, כך שהזקן התפעל מהכרת התודה הגדולה של החיה: ומאז תמיד כלכלו הזקן
בהגשת לחם וקטניות שריות למזונו.

היה ללאורה חמור ל(הובלת) המים לשמוש האבות, כי הרי הם שתו מים מן הירדן
הקדוש, והנהר היה מרוחק מן הלאורה מיל אחד. ובכן, היה לאבות מנהג למסור
לאריה את החמור כדי שירעה אותו ליד שפת הירדן הקדוש. יום אחד, אפוא,
כשהאריה רועה את החמור, התרחק ממנו מרחק לא קטן: והנה (הופיעו) גמלים
בדרך מערביה, שמצאו את החמור, לקחוהו והלכו לדרך. האריה, שאבד את החמור,
חזר ללאורה בלו עצוב ומורכן ראש, אל אבא גרסימוס. חשב אפוא הזקן, כי
האריה טרף את החמור, ושאל אותו: "איפה החמור?" והוא כמו בן אדם עמד ושתק,
והביט למטה. אמר לו הזקן: "אכלת אותו? יבורך האל: מה שעשה החמור, מעתה
אתה תעשה!" ומאז, אפוא, על פי פקודת הזקן, האריה נשא את המרצעת עם ארבעה כדים
והוביל את המים.

ובכן, יום אחד בא חיל להתברך אצל הזקן ובראותו את האריה נושא את המים,
ובשמעו את הסיבה, רחם עליו, והוציא שלוש מטבעות ונתן לזקנים, כדי שיקנו חמור

לצורך הספקת המים וישחררו את האריה מן השרות הזה. זמן מה אחרי שחרור האריה, הגמל שלקח את החמור בא שוב למכור חיטה בעיר הקודש, והחמור עמו: וכשעבר את הירדן הקדוש במקרה נפגש עם האריה, ובראותו את החיה, עזב את הגמלים וברח. אולם האריה הכירו את החמור, רץ אליו, נשך בלועו את מושכתו, כהרגלו, וגרר אותו ואת שגוש הנאקות; וצוהל ושואג בעת ובעונה אחת, כי מצא את החמור שאבד, בא אל הזקן. הרי הזקן חשב שהאריה אכל את החמור. אז הבין הזקן כי הושמץ האריה. ואז נתן לאריה שם "ירדן". האריה עשה אפוא בלאורה בקרב הזקן חמש שנים, מבלי להתרחק ממנו כלל.

וכשהלך לאדון אבא גרסימוס, ונקבר על ידי האבות, רצה האל שהאריה לא יימצא בלאורה. חזר אם כן האריה אחרי זמן קצר וחפש את הזקן. תלמידו של הזקן ואבא סבטיוס ראו אותו ואמרו לו: "ירדן, הזקן שלן השאיר אותנו לתומים והלך לאדון; אבל בוא ונאכל!" אולם האריה לא רצה לאכול, אלא הפנה עיניו הנה והנה ללא הפוגה, (ברצונו) להבחין בזקן שלו, ושאג בקול גדול ולא יכול לשאת את עזיבתו. אבא סבטיוס ושאר האבות ראו אותו ולטפו את עורפו באמרם: "הלך הזקן לאדון. עזב אתנו!" ובאמרם זאת, לא הצליחו להפסיק את זעקותיו ויללותיו, להפך, כמה שיותר חשבו להרגיעו ולשנות את מצב רוחו במילים, יותר ויותר הלה המשיך לשאוג, ופלט זעקות רמות יותר בהבעת אבל גדול יותר, כשהוא מראה בקולותיו, בפניו ובעיניו את הילגון שהינו סובל משום שאינו רואה את הזקן. אז אמר לו אבא סבטיוס: "בוא אתי, מאחר שאינך מאמין לנו; ואראה לך איפה שוכב הזקן שלנו!" ולקח אותו והובילו למקום שבו קברוהו. היה זה במרחק כחצי מיל מן הכנסיה. ועמד אבא סבטיוס על הקבר של אבא גרסימוס ואמר לאריה: "הנה הזקן שלנו"; וכרע אבא סבטיוס את ברכיו. משראה אפוא האריה איך הוא משתחוזה, קיבט את ראשו בוזקה על הקרקע ושאג ומיד מת על קברו של הזקן. דבר זה קרה, לא מפני שלאריה היתה נפש רציונאלית, אלא משום שרצה האל לרומם את מרוממיו, לא רק בחייהם, אלא גם לאחר המוות, ולהאזות איך היו כפופות החיות לאדם, לפני שהוא הפר את מצוות האל וגורש מגן העדן.

אודות אבא גיאורגיוס, אביהמנזר של אבא תיאודוסיוס, ספר לנו אבא תיאודוסיוס תלמידו - האיש הנוהדר, נעים החליכות והענוו, שהיה להגמון קפלוטוליאס - כי הוא בילה 12 שנה במעקב אחרי ^{כך} לראות אותו נסער פעם אחת, ואף פעם לא ראה אותו נסער, וזה בתקופה שלנוכח שולט כל זלזול (הזנחה, פנוק) ואי-צליחות. מי היום - הוא אמר - נועץ עלינו לקרקע כמו אבינו גיאורגיוס שבין הקדושים? מי שט מחסום לאזניו כמו המכורד? מי ~~על~~ את לשונו כמו אבינו? אלזו קרן שמש האירה את הארץ, כמו שאבינו הקרין את לבבינו?

115

אמר אבא לוחנס איש קלליקיה, אביהמנזר של רייתו, לנזיריו: בני, כמו שברחנו מן העולם, נבחר גם מתאוות הכשר. ועוד אמר: נחקה את אבותינו: באיזו חומיה ושתיקה הם חיו כאן.

ועוד אמר: אל נא נזהם את המקום הזה, בני, שאותו טהרו אבותינו מן הרוחות הטמאות.

ועוד אמר: מקום זה הינו של סגפנים, לא של עשקנים.

ועוד אמר: מצאתי זקנים, שחיו שבעים שנה כשהם נזונים רק מצמחים ותמרים.

ועוד אמר הזקן: שבעים ושש שנים אני גר במקום הזה בעודי סובל רעות רבות וקשות מידלי השדים.

116

ספר לנו אבא אנדריאס איש מסנה: כשהילתי צעיר, יצאתי אֵלֵי והאבא שלי, מראיתו, ובאנו לפלשתינה, ושהינו אצל זקן אחד. ובכנו, לזקן שקבל אותנו היה מטבע אחד. הוא שכח אלפה שם אותו וחשב שאני, הצעיר, גנבתי אותו. אמר אפוא הזקן לאבות המקום: "האֵן אנדריאס לקח את המטבע". שמע האבא שלי, וקרא לי ואמר: "הגד, אנדריאס, אתה לקחת את-המטבע של הזקן?" ואני עשיתי: "סלח לי, אבא, לא לקחתי". ובבן, היתה לי אדרת, ומכרתי אותה במטבע אחת; אז לקחתי את המטבע, באתי לזקן והשתחוויתי לפניו; וצמרתי לו: "סלח לי, אדון אבא, כל השטן עשה ממני שחוק, ולקחתי את המטבע שלך". והיה שם גם חילוני אחד, ואמר לי הזקן: "לך, בני, אני לא אבדתי דבר". ושוב אפוא השתחוויתי לפניו באמרת: "בשם

אלקים קח את המטבע, הנה הוא, וערוך לי תפילה, כי השטן גרם לי לגנוב אותו ולצער אותך". אמר הזקן: "בני, לא אבדתי דבר כלשהו". ובכן, משום שלא שכנע אותי, אז אמר לי החילוני: "באמת, אדון הנזיר, שתמול בבואי מצאתי את הזקן בוכה וכורע ברך, ונתון במצוקה גדולה. ובראותי את הזקן במצוקה כזאת, אפוא, שאלתי: עשה טובה, מה יש לך? והזקן השיב לי: האשמתני לשווא את אחי, כי לקח את המטבע, והנה, מצאתי אותו, איפה ששמתי אותו". אז הזקן התעווד בגללי, כי למרות שלא לקחתי (את המטבע), הבאתי אותו ואמרת לי: "קח את המטבע, כי הרי אני לקחתי אותו".

117

נזיר שהיה אחוז דבוק, בקר אצל שמעון נזיר העמוד בהר הנפלא, כדי שיערוך תפילה למענו ויגרש ממנו את השד. אמר לו אבא שמעון: "איפה אתה יושב?" - ענה האח: "בראיתו". השיב הזקן: "אני מתפלא, אחי, שלחקת על עצמך עמל כה גדול ועברת דרך כה ארוכה כדי לבוא אלי, לאדם חוטא, כאשר יש לך אבות כה גדולים [ורבים] בלאורה שלך. לך, אפוא, לאבא אנדריאס, והשתחוה לפניו, כדי שיתפלל למענך, ותכף תרפא". וחזר האח לראיתו, השתחוה לפני אבא אנדריאס, כמו שאמר לו אבא שמעון, באמרו: "התפלל למעני, אבא". אמר לו אבא אנדריאס: "אבא שמעון קבל את חסד הרפוי הזה! ולאחר שהתפלל, מיד טוהר האח, והודה לאל.

118

ספר לנו אבא סרגיוס מראיתו, על איזה אח מבני המקום שהיה דיאקון, בשם מבס, ואמר לנו כך. הלה יצא לשליחות לעולם, ומה קרה לו אין אנו יודעים, אלא שעזב את מדי הנזיר ונעשה חילוני. ובכן, אחרי זמן רב הוא נסע לתיאופוליס, ובעלותו מטלבקיה, ראה מרחוק את המנזר של אבא שמעון הקדוש נזיר העמוד, ואמר בלבו: "אלך ואראה את שמעון הגדול"; כי לעולם לא ראה אותו. הלך אפוא, ובהתקרבו לעמוד, כשראה אותו אבא שמעון, הכיר שהיה נזיר ושהיתה לו סמיכה של דיאקון, וקרא את משרתו ואמר לו: "הבא הנה את המספריים", וכשהביא, אמר לו: "יבורך האל, ספר את הלז", כשהוא מראה לו את האיש כאצבעו; כי הרי היו רבים מסביב לעמוד, והוא נדהם מדבר (הזקן), וכד כבד נאחז יראה גדולה, וקבל

הכל מבלי להשמיע דבר, משום שהבין כי האל גילה לזקן הקדוש את הנוגע בו. אמר לו אבא שמעון: "הגד את תפילת הדיאקון". ואחרי שהגיד, אמר לו הקדוש: "שוב לראיתו, משם יצאתי". ומפני שהוא טען שהמו מתבליש, ואינו יכול לשאת את ההשפלה מן האנשים, השיב לו: "האמן לי, בבי, על זה אינך צריך לחוש בושה. אכן, האבות יקבלוך בפנים עלילות, ותהיה להם שמחה וצהלה על תשובתך. ודע לך גם זאת, כי האל עתיד לעשות בך אות, כדי שתדע שרתמיו מחלו לך את החטא הזה". ואמנם, כשהוא חזר לראיתו קבלוהו האבות בזרועות פתוחות, והכניסו אותו אף לתחום הכהנים. וביום ראשון אחר, כשהוא נשא את הדם הקדוש והמחיה של האל הגדול והמשיע שלנו ישו המשיח, פתאם עינו יצא ממקומה ומן האות הזאת ידע/כי מחל לו האל את עווננו, לפי דבר שמעון הצדיק.

119

ספר לנו אבא אוסביוס הכומר של הלאורה של ראיתו בבקורנו אצלו, כי שד בא (פעם) לתא של זקן בלבוש של נזיר. וכאשר דפק הוא בדלת, פתח לו הזקן ואמר לו: "התפללי". אז אמר השטן: "עכשיו ותמיד ולעולמי עולמים. אמן". אך שלוש פעמים הזקן אמר לו: "התפללי" והשד ענה "עכשיו ותמיד ולעולמי עולמים. אמן". אולם הזקן-אמר לו: "ברוך הבא, התפלל ואמור: ההלל לאב, לבן ולרוח הקודש, כל הזמן, עכשיו ותמיד ולעולמי עולמים, אמן". וכשאמר זאת הזקן, נעלם השד כאילו נרדף באש.

120

ספרו לנו דיגיגוס תושבי פראן את הספוב הזה. יום אחד באנו לבוחרז, מעבר לים סוף; ואחרי שדגנו הרבה דגים, חזרנו והגענו קרוב לפטלאוט. וברצוננו לעבור לראיתו, מנעו אותנו רוחות נגדיות וטערת הים עקבה אותנו 90 יום. ובלכתנו במדבר הגדול הזה, מצאנו תחת אבן אחת שלושה מתבודדים מתים (לבושים גלמות 100). ומעיליהם היו מונחים לידם. לקחנו אותם, אפוא, והובלנו אל הספלינה, ומיד הים הסוער נעשה שקט, והרוחות הנגדיות הפכו נוחות. ועברנו את המיצר בעזרת הרוח והגענו לראיתו: והאבות קברו אותם עם הזקנים הקדומים.